

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Kossuth Lajos-
uteza 37. szám. Ide intézendő
a lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTOKON.**Felelős szerkesztő: Dr. TERHES SÁMUEL.****Kiadó-hivatal:**

Rimaszombat, Deák Ferencz-u.
8. sz. a. a könyvkereskedésben
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyiltér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitor tér-
fogata 12 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyiltér:

Egy sor 40 fillér

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés bevezetésérülben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Szalad a föld.

Eltacsarodik a szívem és sirni szeretnék, valahányszor azokat a romladozó kuriákat látom. A vakolat lemállófelben van régi falaikról, a tetőzet be van horpadozva, az udvara be van növe füvel.

Hejh, de másképp volt az régen, — nem is olyan régen. Az a vén eperfa ott az udvar közepén sokat tudna mesélni azokról a szép időről, a mikor még nem volt az udvar benöve füvel, — letaposta azt a sok vendég ló. Régi szép idők, — hamar elmúltak! Kiszaladt a föld a kuria urainak lábai alól, mintha a kuria alól is kiszaladó félben volna, azért van olyan dülőfélben.

Bizony kiszaladt a föld alólok. A régi közép-nemes osztály elpusztuló félben van. A saját hibáik is, de meg más egyéb politikai és közgazdasági körülmények, megastak a sirját. Sommás kereset, végrehajtási kervev, árverési hirdetmény, — ebben a rövid néhány szóban lehet elmondani, a legtöbb nemesi birtok sorsát.

Különösen az újabb időben rohan szédületesen a földbirtokos osztály a vagyoni tönk felé. Sok része van ebben a vidéki pénzintézetek óriási kamattal járó és könnyen hozzáférhető kölcsöneinek, de azért leginkább a saját hibájukból származik a tönkremenés.

Távol legyen tőlem az, hogy erkölcsi prédikációt tartsak.

Azoknak, a kiknek az erkölcsi prédikáció szólna, úgy sem igen olvassák el ezt a cikket, de meg ha elolvassák is, csak nagyot nevetnek a skribler jajgatásain és szórják tovább a pénzt.

A föld pedig csak szalad ki a talpuk alól. Kötya-vetyére kerül az a földbirtok, a melyhez

egy régi nemesi család neve, annak összes erőnyeivel és hibáival fűződik.

A birtokot a legtöbbször az érdekelt pénzintézetek kénytelenek megvenni. Ezeknek azután vagy a nyakukon szárad, vagy sikerül nekik eladni, még pedig a legtöbbször valami spekulánsnak, a ki gseftet csinál a birtokvetelből.

Vármegyénkben a milyen szomorú képet tár elénk a középnemesi osztály vagyoni helyzete, éppen olyan örvendetes dolog az, hogy a pénzintézetek az általuk megvásárolni kénytelenített birtokokat nem adják el spekulánsnak, hanem lehető olcsó áron adják el földműveseknek.

Igy nem szalad el a föld — magyar talp alól, újra magyar talp alá kerül.

Felső-Magyarország északnyugoti részében tömérdek földbirtok van idegen kezén. A most fennforgó szomorú viszonyaink közt a pénzintézeteknek dolga ennek a sajnálatos körülménynek nálunk utját állni.

Ez különben a pénzintézet jól felfogott érdeke is, mert a magas kamatlábak mellett evtizedeken keresztül felhalmozott tőkéjüket most nem tudják hova kihelyezni. A földbirtokos osztály tönkre ment, a hivatalnok osztály szintén el van teljesen adósodva, — hiszen a legtöbb hivatalnok egész életén keresztül a vidéki pénzintézetnek dolgozik, — a tőkének nincs meg a rendeltetési helye. Ezért van az, hogy újabban a vidéki pénzintézetek, főleg ipari vállalatok alapítása által próbálják gyümölcsöztetni felszaporított tőkéiket, de ez a legtöbbször nem sikerül a kellő vállalkozási szellem, ügyesség és kereskedelmi képzettség hiányában.

A vidéki pénzintézetnek így tehát kötelessége is, hogy tőkéjét olcsó kamattal birtokvásárlásra parasztnak adja. A megvásárolt

földbirtok teljes fedezetét fogja nyújtani a kölcsönnek, mert a földműves jobban szereti a földet még az édes gyermekénél is, és senki annyira nem tudja jövedelmeztetni azt, mint ő.

Ezáltal elejét veszik az Amerikába való kivándorlásnak. Hiszen ennek a főoka éppen az, hogy a földműves nem tud földhöz jutni. Adjanak neki, illetve juttassanak a kezére földet, nem fog Amerikába kivándorolni, hanem itthon fogja a saját jólétének emelése által hazájának jólétét is emelni.

Különben, a mint már említettük is, a mi pénzintézeteink dícséretes munkát fejtenek ki ezen a téren, és csak buzdításul akart ezen néhány sorunk szolgálni, hogy vigyázzanak, tegyenek meg mindent, a mi tőlük telik, hogy ki ne szaladjon a lábunk alól a föld.

Vármegyei közgyűlés.

Megyénk törvényhatósága f. hó 19-én Hámos László főispán elnöklésével közgyűlést tartott, melyen a bizottsági tagok nem nagy számmal jelentek meg, úgy, hogy a gyűlést a kis teremben tartották.

Elnöklő főispán üdvözölte a tagokat. Az igazoló-választmány jelentését tudomásul vették; e szerint Szontagh József és Fáy László, továbbá Gömör Gusztáv és Kalcshrenner Hugó megyebizottsági tagok helye megüresedvén választást kell kitűzni. — Rozsnyón elnökké: Markó Sándor, Dobsinára: Benedicthy Kálmán, Polonkára: Okolicsányi Lajos, Nyustyára: Fáy Gyula küldetett ki. — Lukács Géza főjegyző bemutatta az 1904-re érvényes jegyzékét a virilis bizottsági tagoknak. A jegyzék felolvastatván, tudomásul vétették.

Ezután elnöklő főispán az alispán előterjesztésére Kovácsovits János joghallgatót díjtalan megyei levéltári gyakornokká nevezte ki s a hivatalos esküt a kinevezett fiatal ember nyomban letette.

József főherczeg a vármegye alispánjához intézett leiratban hálás köszönetet mond a vármegyének a családi gyász alkalmából kifejezett részvétért. — Gróf Tisza

oltotta az ember lelkébe. És ez a fogékonyság meg van a legutolsó pástori-emberben éppen úgy, mint a legmagasabb társadalmi körökben otthonos s a legfényesebb szalonokhoz szokott urt hölgyben. A léleknek ezt a szomjúságát nem oltja el búbanat, szenvedés, nem oltja el a boldogság, az egyéni fájdalom és nemzeti szerencsétlenség.

Balassy Bálint nemzeti történetünk legvirharosabb századában írogatta azokat a gyönyörű szerelmi dalokat, melyeknek párjára Petőfiig nem akadunk, Zrínyi Miklós az „álgyuk zengési közt“ írta a legszebb keresztényen epszot s a kurucz világ népdal gyöngyeit, melyeknek hallatára még ma is könyv fakad szemünkben egy félszázadig tartó nemzeti nyomoruság között születtek meg.

Nem is tekintve azt, hogy volt az ő világnak egy kitűnő népe, egy harmadfél ezer év előtti társadalma, melyben a természetről, az embereknek egymáshoz való viszonyáról, sőt magáról az Istenről való naiv felfogás jóformán kizárta a tudományos gondolkodás igazságát s ennek dacára költészetében, építő és szobrász művészetében az örök szépek soha el nem múló mintaképeit hagyta az utókorra: a mai népek történetének középkora, melyet a mai fenhéjazó gondolkodás sötétnek, elfogultnak és butának szeret nevezni: izlés vagy szépség tekintetében oly alkotásokat hagyott az utódokra, melyekből még késő századok multán is tanulni fog a kor gyermeke.

De ne keressük az izlést kizárólagosan csak ott, a hol az emberi zsenialitás. — egyszer-máskor a kor fejlődését századokkal megelőzve — örök időnkig bámulatra méltó alkotásokban nyilatkozott meg. — hiszen egy Homér vagy Schakespeare, egy Rafael, Tizian vagy Munkácsy inkább az üstökösökhöz volnának hasonlíthatók, melyek szabálytalan pályafutásuk alatt akkor jelennek meg, mikor az emberek nem is sejtik. Ne keressük — mondom — a szépet, az izléstest vagy más szavakkal a jót és igazat, az örök életű művészi mintaképekben, hiszen ezáltal ezélem sem az, hogy szives figyelmüket va-

része jóhiszeműleg ismerni vél, mintán az általános felfogás azt tartja, hogy izlés — már olyan, a milyen — minden embernek van, lényegéről azonban csak azok bírhatnak némi tájékozással, a kik komolyan foglalkoztak esztetikai tanulmányokkal.

Ilyen ember pedig kevés van. Kevés, mert a mai világban csak a kenyeret adó foglalkozásoknak van népszerűsége, — a sok irányú nevelőintézetekben csak az élet tudományát tanítják s ha már eljutottunk annyira, hogy a sóra-fára valót magunknak megszerzhettük: vagy arra törekszünk, hogy jövedelmünket fokozzuk, vagy arra hogy a robotszerű napi foglalkozás bevégezése után, könnyű szórakozásokkal töltsük el szabad időnket egészen a lefekvésig.

De a mikor az anyagság elyének győzelemre jutása folytán a társadalom még nem oltotta föl a fizikai munka kényszerzubbonyát: az emberek másként gondolkodtak, más módon foglalkoztak és más módon töltötték el szabad idejüket. Igen természetes, hogy ezek alapján más volt az izlésök is. Sok tekintetben jobb mint a mienk.

Ráérték imádkozni, — vasárnap meghallgatták a szent beszédet, esténként olvasták a bibliából, vagy szép történeteket mondogattak, sőt ilyeneket magok is csináltak. — E tulnyomóan lelki foglalkozás átjárta szívüket teljesen s hatást gyakorolt mindennapi cselekedeteikre s bár az elmúlt idők történetje oly tényekről is tesz említést, melyek ma már — a humanizmus diadalmas századában mindnyájunk szívében megfagyasztanak a vért, mégis az iparnak és művészetnek a multból reánk maradt emlékei ős apáink nemes izlésének beszédes tanúbizonyságai.

Magának a tudománynak kevés köze van az izléshez. A régiek nem is voltak a mi szempontunkból nagy tudósok, de annál fejlettebb volt izlésök s ez csak azt bizonyítja, hogy a jó izlést, melyet más szavakkal a szép iránt való fogékonyságnak lehetne nevezni, a természet

TÁRCZA.

Az izlésről.

(Észetükai előadás a rimaszombati „Polgári Olvasókör“-ben)

— 1904. január 17. —

Igen tisztelt hölgyeim és uraim!

Előre kell bocsátanom, hogy bizonyos tartózkodással választottam mai előadásom tárgyát a szépet. Egyfelől azért, mert aggodva kell arra gondolnom, hogy az az idő, mely alatt szives figyelmöket lefoglalom, nem fog e önökre nézve karba veszni, midőn oly tárgyról akarok szólni, mely elvont természeténél fogva — esetleg mélyebbre ható fejtegetések tonalan — nem alkalmas arra, hogy azt a figyelmet, melyet önök talán könynyebb, szórakoztatóbb tárgyra szeretnének fordítani, lekösse. De másfelől kérdés gyanant lebeg előttem az is, hogy vajon elérem-e kitűzött célomat, hogy néhány kellemes perczet szerezzek s ennek kapcsolatában mindnyájunk lelkében élő, de a hétköznapi élet küzdelmei által elaltatott néhány gondolatot föl-bresszek . . . ?

Azonban ezen aggodalmamat ellensúlyozza e díszes egyesület azon határozata, hogy az ismeretterjesztő előadásokat meghonosítja s ezáltal megteszi az első lépést arra, hogy az itteni szórakoztató összejövetelek koronként szellemi tartalmat nyerjenek s e határozat folytán én csaknem kötelességemnek tartom első sorban az emberi léleknek egyik legmagasabb eszményéről, a szépről tartani előadást, annyiival is inkább, mert biztos tudomásom van arról, hogy az ezután következő előadások láncolatában lelkünk másik két ideálja a jó és az igaz — bármint tárgya legyen is amaz előadásoknak — benne foglaltatni.

Csak néhány perczig akarom becses figyelmöket igénybe venni, hogy elmondjak egyet-mást egy olyan tárgyról, melyet az intelligens embereknek legnagyobb

Farsangi ujdonságok nagy választékban kaphatók:

BERGER ADOLF

divatárúházában Rimaszombat, Deák Ferencz-utca 18. szám alatt.

István miniszterelnök pedig szintén leiratilag köszönte meg a vármegye közönségének figyelmét. Örömmel vette — mint írja — a melegbangu üdvözlő sorokat s a személye és a kormány iránti bizalom kifejezéséért s a kilátásba helyezett odaadó támogatásért a kormány nevében is őszinte köszönetet mond.

A közgyűlés a leiratokat tudomásul vette. Az árvászközi elnökök helyszíni vizsgálatára nézve a miniszter rendeletet adott ki, melyben a költségek fedezetére 600 korona állami javadalmazást utalványoz s jövőre csak olyan községekben kell a helyszíni vizsgálatot tartani, hol az gyámügyi közigazgatási szempontból szükséges és huzamos ideig nem tart, hogy az elnökök a központtól sokáig távol ne kelljen lennie — A leirat tudomásul szolgált.

A gyámügyi szabályrendeletet a miniszter pótlás végett visszaküldte a vármegyének. A hiányzó részek pótlása után a márciusi közgyűlésen fog tárgyalás alá kerülni a szabályrendelet.

A kereskedelmi miniszter az utibiztos tanfolyam ügyében intézett leiratot. A tanfolyamra megyénk törvényhatósága három jelöltet küld s miután az összes tanfolyam — míg a kellő mennyiségű utibiztosok kiképeztek — hat éven át fog tartani, a fenntartáshoz évi 180 koronával kell hozzájárulni s 1—1 utibiztos kiképzése évenként 200 koronába kerül.

Az utibiztosok a gazdasági munkás és eszelőpénztárba való felvétele ügyében Juraskó Jakab főmőnök beutazott jelentése tudomásul vétetett — 69 utibiztos a fizetendő összeg felét a törvényhatóság adja.

A Felső-Balagon létesítendő új esendőrész részére laktanyát béreltek, mely 3 évig díjtalanul adatik át. A bérszerződés (évi 560 korona lakbér) 10 évre szól s azt Szalay százados jóváhagyás végett beterjeszti. A közgyűlés törvényhatósági jóváhagyó záradékkal látta el a szerződést.

Dernő, Hárskút és Krasznahorka-Hosszúrét nyári gyermekmenedékházai ügye is szóba került, majd a községi és körjegyzők nyugdíjkezelő választmányának az alapszabályok módosítására vonatkozó előterjesztése tárgyalatott és jóváhagyatott.

Végül az alispán rendeletét — mely a pótdok sürgős behajtása érdekében adatott ki — jóváhagyó tudomásul vette a közgyűlés, mely ezzel a déli órában véget ért.

Szives kérelem!

Rimaszombat város n. é. közönségéhez

Nemesszivő emberbarátok!

Állami és társadalmi általános érdek, hogy hazánk lakosságának minden, még a legmostohább viszonyok között élő néprétegére is részeshülhessen a mindennapi iskoláztatás áldásaiban.

Ezen humanus indokból társultak „az emberbaráti jótékonykedés gyökereit” városunknak minden illetékes tényezői, a melyek mintegy hivatva vannak segítyt nyújtani ott, a hol a szükség a legégetőbb módon jelentkezik.

Rimaszombat város és annak jótékony négylete, az állami elemi iskola gondnoksága és tanítótisztülete figyelembe véve a vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak ez évi 13449. számú íly irányú leiratát, egyesült erővel

„Szegény-gyermek konyhát”

és tartózkodási meleg otthont szándékozik a szigorú téli idő tartamára mindazon szegénysorsu gyermekek részére létesíteni, a kik Rimaszombat város messze pusztáiról kényszerülnek a törvény rendelkezése szerint és jól felfogott saját érdekében is mindennap rendszeren iskolába járni.

lami oly művészi tárgyra irányítsam, mely talán magában véve is elegendő anyagot szolgáltatna arra, hogy az önk minden szépre és nemesre fogékony lelkét némileg gyönyörködtetve szórakoztassam: sőt ellenkezőleg, én a népek millióinak mindennapi életét óhajtánám szemügyre venni s ez által az önk figyelmét is arra irányítani, hogy az izlés — tehát a szép — miképpen nyilvánul meg a mi közönséges foglalkozásainkban, például öltözködésünkben, magunk viseletében, étkezésünkben, hivatalnoki, kereskedői vagy iparos foglalkozásunkban.

Es ha netalán volna valaki e díszes társaságban, a ki azt hinné, hogy ez nem aktuális tárgy: az tekintse meg néhány utcánkat, melyekről sokszor meg a mult heti étlap is olvasható; tekintse meg különösen a kis gyermekek öltöztetését: mennyi izléstelenül forrása sokszor az anyai szeretet! Tekintse meg a modort és magaviseletet társas összejöveteleinkben, főleg a társalgás tárgyát, nyelvét, a merész frivolitást, kétértelműséget. — Tekintse meg a divat hóbortjait, az ipar productumait, a képes levelező-lapokat, a fényképező és festő-művészet tulságos realizmusát, — és ha mindezeket jól szemügyre vette, adja meg hozzá a mi állandó, ugyszólván mindennapos szórakozásainkban belső tartalom nélküli voltát s akkor teljesen meggyőződik arról az igazságról, melynek az imént adtam kifejezést, hogy izlése — már olyan a milyen — minden embernek van ugyan, de a mi körünkben elvesztette eszményi tisztaságát, bizonyos irányban átalakult, megromlott és ez az átalakulás, romlottság bizonyára egyik legelső gátja a mi kulturális fejlődésünknek, előhaladásunknak.

Hogy csak egy közvetlenül minket érdeklő példát hozzak föl: mi az oka annak, hogy egy oly intelligens lakosságú városban, mint Rimaszombat, immár évek hosszú sora óta nincs egyetlen olyan intézmény vagy erkölcsi testület, mely a szép kultiválását irta volna zászlójára? Nem bir megalakulni egy dalkör, egy zeneegyesület, egy szépirodalmi társulat, — sőt az a bizonyos szépítő egyesület is, melynek élén magának a városi hatóságnak kellene állania s melynek az volna a hivatása, hogy az utcák rendezésében, az építkezésben esztetikai szempontból felügyeletet gyakoroljon, a költő szavaival élve „Néven él csak s többé nincs jelen”.

A mondottak alapján talán megtalálhatnók a helyes feleletet abban, hogy a kor szelleme átalakította magának az egész társadalomnak izlését, mert a kor szelleme követeli meg azt a lázas munkát, mely az élet fenntartására irányul. S többnyire nem érünk rá a felesleges munkára. Ez az oka annak, hogy legfőbb élethivatásunknak,

Tiszteletteljesen kérjük azért Rimaszombat város áldozatkész közönségét, hogy legyenek kegyesek a jótékonykedés nemes intézmény gyámolítására akár pénzbeli, avagy bármilyen más eszelést följárulni s azt a négylet igazgatónője, özv. Mavikovszky Istvánné urnó önnagyságához, az áll. el. iskola helyiségében bármely hétköznap d. e. 10 órától 11 ig beszigelgatni, ki átvétel után hálás köszönettel fogja azt nyugtatványozni.

Adjatok, adjatok, a mit Isten adott!!...
A jótékonykedés oltárára tett adományokat a „Gömör-Kishont” című hetilapban fogjuk hálás köszönettel nyugtatványozni.

Rimaszombat, 1903 évi december hó 1-én.

Lukács Géza, Samarjay Jánosné,
áll. el. isk. gondnoksági elnök. a Négylet elnöke.
Dr. Kovács László, Törköly József,
polgármester. áll. el. népiskolai igazgató.

A kamatnélküli kölcsön.

A legújabb szociális eszme: a kamatnélküli kölcsön. Első pillanatra ez hihetetlennek látszik, épen napjainkban, a midőn az egész hitelművelet a kamatozáson alapszik. Ha ez megvalósulhat, ez az új korszaknak legfontosabb szociális vívmánya.

A mai anyagiasság korszakban nehéz elképzelni azt, hogy kölcsön egyáltalában kamat nélkül legyen. De ha ez mégis lehetséges, — óriási jelentőségű dolog.

Sajnosan tapasztaljuk a mai hitelezés nehézségeit. Régentől gyöva érthetetlen volt az agrikulturn Magyarországon, hogy míg az ingatlanul bíró gazdák s birtokosoknak nem volt hitele, vagy csak nagy nehezen tudta hitelét kielégíteni, ugyanakkor a kereskedővilág minden tagjának, — bármilyen vagyonatlan is lett legyen, — ha ezimtblája volt, azonnal hitele is volt.

Ezen hitellel éltek a félre eső falvak kis szatócsai is, a midőn az ottani birtokos vagy épen a parasztagzda, vagy a kisebb emberek hitelhez nem juthattak.

Nagyt kellett a földnek fordulnia, hogy ma már a kamatnélküli kölcsön eszméje áll előttünk, s vannak, a kik megvalósítani törekednek.

Ezen kamatnélküli kölcsön eszméjét a „Magyar Védő Egyesület” (Budapest, József-körút 19.) ezen háza fias önzetlen szervezete kívánja a hazai mezőgazdasági és ipari termelés előmozdítására és védelmére életbeléptetni és megvalósítani; mivel egész közállapotainkat javítaná.

A M. V. E. teljes tudatában van annak, hogy a hazafias felbuzdulás mellett bármely nagy nemzeti célok csak akkor lesznek állandók és maradandók, ha azok mellett az anyagi érdekek is kielégítést találnak.

Ezért nagy nemzeti céljainak megvalósítására: egy országos iparpártolási bankot kíván létesíteni részvényekre, a mely részvények a tisztajövedelemből 6%-os kamatot élveznek.

Ezen iparpártolási bank a hazai ipari termékek vásárlására — minden postatakarék útján, vagy a központban: vásárlólapokat (áru-csekket) ad készpénz ellenében, melylyel minden vevő, a hazai árut készítő gyárban, iparosnál vagy kereskedőnél teljes értékben vásárolja be szükségleteit a legalkalmasabb — megfelelő időben.

Ezen vásárlólapok után az egylette belépett gyárosok, iparosok és kereskedőkkel való egyezmény alapján a vevők 5%-os pénztári engedményt nyerne. Vagyis ezen 5%-os tiszta megtakarítás; olyan előny, mit készpénz vásárlás mellett sem érhetünk el, de különösen nem a kicsiben vásárló és vidéki nép.

Hogy a hazai áru vásárlását az egész vonalon országszerte előmozdítsa a M. V. E., vagyis hogy a hazai áruforgalmat nagyban emelje és kiterjessze, — azon vidéki feleknek, fogyasztóknak s vevőknek, a kik azonnal

a kiszabott munka teljesítését tekintjük. Mgtesszük azt, a mit a hivatásunkkal járó kötelesség érte parancsol. Es a társadalom minden rendű és rangú tagjainak nagy többsége annyira rabja ez életelvnek, hogy a kötelességek teljesítésén túl csakis rendes, megszokott szórakozásoknak hódol, melyektől eltérni nem képes és nem is akar.

Pedig az a mi szép, legalább egy vonalnyival túl megy a szükségesség határain, vagy más szavakkal: semmi sem szép, a minék megalkotására az életszükség ösztönöz. Ott van pl. egy közönséges házi butor, vagy háztartási eszköz, egy szék; asztal; vagy ott vannak a pásztor- és földműves élet eszközei.

Maga az életszükséglet nem követel meg egyebet, mint azt, hogy az a szék, melyen láradt testünket pihentetni akarjuk, csupán egy-két támasztekton nyugvó deszka lap legyen. Azonban a szép iránt való érzék, melyet a természet ottott az ember lelkébe, nem elégedett meg csak ennyivel: annak a székek lábára, vagy támasztó lapjára oda illesztett néhány — a szükségesség szempontjából feleslegesnek mondható — dísz, egy virágnak, vagy talvelenek rajzát, hogy ne csupán a test nyjeren nyugalmat, hanem ama dísznek szemlélése folytán a lélek is részesüljön valami olyanban, a mi kellemes.

Mi emberek, a kellemes iránt való vágyakozást magunkkal hoztuk a világra. Ez érzelm elkísér minket a bölcsőtől a koporsóig s a mily mértékben tudjuk vágyainkat valóra váltani: ép oly mértékben vagyunk boldogok vagy boldogtalanok. Ez érzelm ösztönözte a pásztorembert arra, hogy botját, fakanalát, vagy baltája nyelét tárgványokkal díszítse föl, — ez érzelm volt megalkotója a cifraszűrnek, a tulipántos lánának, a kivarrott ingnek s minden olyan díszitménynek, melyek a gazdálkodás eszközein, ruházatunkon, butorainkon stb. láthatók. Es ez érzelm ad irányt foglalkozásunknak s a kiszabott munka teljesítése után szórakozásaink is.

Csak hogy itt már ama nagy kérdés elé jutottunk: hogy mit tartunk mi abszolút szépeknek? Mert a helyes gondolkodás fonálán haladva, a mi szép, az kellemes is s akkor, mikor lelkünk a kellemes után vágyakozik, tu lajdonképen azt keresi, a mi szép s így szórakozásainkban is benne kell lennie az abszolút szépeknek.

A szépség fogalma viszonylagos. Egyik ezt tartja szépeknek, a másik azt, s nagyon bajos megmondani, hogy melyiknek van igaza. A világnak legnagyobb szellemű férfiai, költők, bölcselők foglalkoztak azzal, hogy a kérdésre helyes feleletet adjanak, de az eredmény az, hogy még maig is keresni és fejtegetni kell azt a kérdést, hogy: mi a szép:

a megfelelő készpénzzel nem rendelkeznek a vásárló lapok megszerzésére: kamatnélküli kölcsönt nyujt egy fél-évi időtartamra, ha a fél hitelképessége két jótállással — váltó fedezet mellett — igazolást nyer. A kölcsön havonkénti részletekben fizetetik vissza.

Olyan vásárló feleknek, a kik 6 hónapon túli hitelt óhajtának, a vásárló lapok 3% kamatfizetés mellett nyujtatik a megfelelő hitelbiztosítás ellenében; esetleg betáblázás mellett.

A kiadott vásárló lapokat a Magyar Védő-Egyesület országos iparpártolási bankja — nyomban a bemutatáskor — készpénz ellen váltja be a kötelekbe lépett gyárosoktól, iparosoktól és kereskedőktől: 8% os levonással.

Vagyis 3%-ért vállalja át a M. V. E. iparp. bankja a kockázatot a gyárosok, kereskedők és iparosoktól; — a mivel ezek a hitelezéstől és a vele járó kellemetlenségektől s a kintlévőségek behajtása és költségeitől menekülnek meg; — míg ellenértékül: új és nagy vevő közönséget nyerne, mindazokat, a kik mint a M. V. E. tagjai, hazai árukat és a fenti kedvezmény mellett vásárolni akarnak.

A kamatnélküli kölcsönt élvezők, bár nem részesíthetők az 5% os pénztári engedményben, mégis hitelszükségletük eddig el nem ért, soha nem álmódott előnyökkel nyer kielégítést.

Azon tény, hogy egy nagy rétege a fogyasztóknak, áruszükségleteit, vagyis háztartásának és gazdaságának kellekeit — kamatnélküli kölcsönrel képes minden időben — vagy éppen akkor, a mikor arra szüksége van, vagy mikor annak ára neki a legmegfelelőbb, olyan előnyösen beszerezni, olyan vívmány, hogy ez valóban megragadja minden ember s minden szociológus figyelmét, mert teljesen alkalmas arra, hogy a magyar termelők és fogyasztók táborát egyesítve és a magyar pénznélküli gazdákban a kellő pillanatban a vásárló képességet megszerezze.

Méltó arra, hogy mindenki e nagy eszme megvalósítására siessen s hogy a bankba az elérhető 6%-os jövedelem mellett minél többet részt véve, ama milliók álljanak ezen valóban nemzeti iparpártolás szolgálatára, melylyel a néptünk erőgyűjtése biztosítottik.

Az áru csekk kibocsátása egymagában is óriási jelentőségű dolog a hazai iparpártolás emelésére.

A áru csekkkel kapcsolatban a legszerencsésebb gondolat, a magyar származású árukat a M. V. E. védjeggyel — mint országos és egyöntetű védjeggyel ellátni és megjelölni.

Ezen védjegy a régi vitézségi érem, a hajdani védegyelet jelvénye, hármass halom kettős kereszt, cserkoszorúval övezve.

Ha minden vevő ezen védjegyre figyel, s csakis az ezzel ellátott magyar származású áruknak ad előnyt a külföldi előtt, hazai iparunk, — mezőgazdaságunk fejlődésének javára meg van mentve. — Azon kereskedők, iparosok és gyárosok, a kik ilyen magyar származású árukat előállítanak s forgalomba hoznak, kirakati üzleti táblákkal lesznek ellátva a vevő közönség előtt való igazolásra. Így minden vevő saját maga ellenőrzi a hazai áruk származását. Milliók kezében ez a legsikeresebb békés fegyver ama 900-tól 1200 millió K-ig menő összeg visszaszerzésére, mit ma a külföld viszen ki tőlünk — szükségtelenül évenként.

Sajátos pénzügyi helyzetünkben koronája ezen mélyreható új hitelszervezetnek a kamatnélküli kölcsön. A mikor mintegy 1000 millió K kénytelen a takarékpénztárakban 3%-ra vagy 3 1/2%-ra tétlenül beverni, mivel a tőkével bírók jövedelme is megcsappant, s vásárló képességük is csökkent.

A nemzet legnagyobb része éppenséggel nem tud jogos hitelhez jutni. — Ezen milliók tömegére a kamatnélküli kölcsön igazi megváltás.

Sajnos, hogy idáig minden pénz- és hitelművelet

Már pedig nekünk, még ha szavakkal megmondani nem tudnók is, meg kell ismernünk a szépet, — ha másképpen nem — legalább éreznünk kell azt, mert ez az a tényleg csillag, a mely után elindulunk az élet útjára. A szép érzete vezérel akkor, mikor reggel felkelünk s magunkat külsőleg rendbe hozzuk; ez mutatja meg a kenyér kereső pályát, ez teszi kíváncsi foglalkozásunkat és midőn, mint szabadakaratú felruházott lények, választgatunk a kellemes és kellemetlen között: még a rendes vagy változatos szórakozások közül is mindig azt választjuk, a mi nekünk jobban esik.

Nem lehet érdektelen tehát senki előtt megtudni azt, hogy mi az abszolút szép? Es habár e kérdésre oly feleletet adni nem tudunk is, mely a szépségnek fogalmát teljesen megvilágítaná: megkísérlem ez alkalommal összegyűjteni — legalább úgy nagyjában — azokat a véleményeket, melyek e kérdésre vonatkoznak, kinek-kinek tetszésére bízván azt, hogy azt a véleményt fogadja el, a melyik az ő felfogásának leginkább megfelel.

Arisztoteles, a régi görög világ egyik legnagyobb bölcselője azt tartotta, hogy „a szép semmi hasznost nem hajtó tetszes”. Tehát olyan eszelekvés, dolog, vagy tárgy, melyet szeretünk, a melyben lelkünk gyönyörködik anélkül, hogy abból valami haszna volna, pl. a virág, a fénylő csillag, a vitézkötés, vagy a menyasszonyi ruha.

Mióta a nagy görög bölcselő ezt az elméletet felállította, azóta csaknem mindenki esztetikuss meghatározásában benne van az, hogy a szép nem hajt hasznost.

Kant Immanuel német filozófus ama nézete, hogy az a szép, a mi érdek nélkül tetszik, általánosan ismeretes; különösen nálunk Magyarországon van elterjedve az iskolai tankönyvek alapján. E nézet szerint a pusztá tetszés elegendő arra, hogy valamely személyt, dolgot, vagy tárgyat szépek tarthassunk. Azonban e meghatározás oly bizonytalanságban hagy minket a szépség belső tartalmáról, hogy ma mar az újabb magyar bölcselők is elvetik; mert az, hogy nekem mi tetszik, vagy mi nem tetszik, azt az én egyéni esztetikai izlésem diktálja, mely nem függ a bölcsészek törvényeitől. Soknak tetszik egy virág, mely másoknak nem, vagy valami téle illat egyiknek kellemes, a másiknak kellemetlen. Göre Gabor bíró ur a színházban egy negyed óránál nem birt tovább ulni egy olyan uri hölgy mellett, kinek zsebkendője kölni vízzel, vagy héliotroppal volt befecskendezve, mig az a bizonyos hölgy attól ájult el, hogy Göre bíró ur az ő kolbászból álló vacsorája után épen semmitéle illatszert nem használt.

(Folytatjuk.)

a tömegek kizsákmányolásának elvén alapult. Így állott elő a nagy szegénység, s így torlódott össze a sok nagy tőke.

Ezen új hitelszervezet forduló pontot jelent. Főtevékenysége a társadalom széles rétegeinek is juttatni vagyont ama sűrű 5%-os megtakarítás és a kis embernek a kamatnélküli kölcsön útján.

A gyárosok, iparosok és kereskedők eddig is kiadták ugyanezen engedményeket. — sőt többet, — de nem a közvetlen fogyasztók javára — ezért érdekeik nem voltak megvédve, mit folyton rontott az osztrák verseny. Mostan maguknak is, — a vevőközönségnek, s a fogyasztók millióinak is javára szolgál ezen új hitelszervezet. — különösen mint részvényeseknek.

A mit a törvény a megrendelés gyűjtés eltöltésével használni vélt, az áruforgalomban rontott. Ezt is reparálja alaposan az új hitelszervezet. A kamatnélküli kölcsön tehát megvalósítható. Általa nyer a fogyasztók és vevők milliónyi rétege; nyer a hazai gyáros, iparos és kereskedő; és nyer a részvényes, pénzes ember, mert ma az elérhető 6%-os kamatot sem állam, sem bank, sem papír nem nyújtja. Egyszerre felszabadulhat ama lekötött 1000 millió hazai tőke nagy része, mely ha az iparpártolás részére fordítható, vele ilyen módon a legtokozottabb hiteligenyek is kielégíthetők.

Ezen az úton lehet boldog és független a magyar! Ezen tőkegyűjtés legyen alapja az önálló magyar nemzeti banknak.

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk minden olvasóját, kik még az előfizetést meg nem ujtották avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy úgy az előfizetést megújítsák, mint a hátralékos előfizetést ki egyenlíteni sziveskedjenek. Tisztelettel

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

A rimaszécsi képviselőválasztás folyó hó 14-én eszterházi rendben folyt le. Már előző napon a losonezi 25-ik gyalogezred három százada Szendee őrnagy vezényletével és 18 tiszttel Rimaszécsre érkezett s 25-én délután a helyszínre ment a rend fenntartás céljából. A választás reggel 9 órakor kezdődött s Lukács Géza elnök és Horváth József a szavazatszedő küldöttség elnöke látogatás gíggadtsággal és nyugalommal vezették azt. Előbbit időnként Madarassy Gyula, utóbbit: Bornemisza Elemér helyettesítette. A felvonulás 9 óra tájban vette kezdetét s igen impozáns volt, különösen az iványiak, Zádor, Czako, Radnót, Serke, Simonyi bevonulása.

Az ajánlások reggel történtek. Draskóczy László függetlenségi párti jelöltet ajánlották: Nagy József és társai, s bizalmi férfiaként megnevezte e párt: a választási elnöknek: Szepessy Károlyt és Szabó Gyulát, a szavazatszedő küldöttségi elnöknek: Simon Istvánt és Pongrácz Lászlót.

A másik párt nevében Balajthy István és társai a szintén függetlenségi Balajthy Sándort ajánlották, s bizalmi férfiaként Csépany Zoltánt és Máté Károlyt nevezték meg.

A választási elnöknek 30, a küldöttségnek 31 közszeg volt a szavazásra kijelölve.

Az elnökkel Rimaszécs kezdte meg a szavazást s az első volt Frits Ferencz járásbíró, ki Draskóczyra le-szavazott.

Ezalatt megjelent a Draskóczy tábor s a választók szépen és lelkesen énekelték a hazafias dalokat. Szép sorrendben jöttek egymásután a községek szavazói, hogy legszebb polgári jogukat gyakorolják szavazatuk leadásával. Rimaszécsből az első szavazó Balajthy pártján Brindza József volt.

Délután 10 órakor Draskóczynak már 140 szavazata volt, Balajthynak 11, később: 11 órakor Draskóczy 250 szavazata ellenében Balajthynak 30 volt.

Délután gyorsabban ment a szavazás, mert délfelé megjelent Bronts Viktor s később Putnoky Mór országgyűlési képviselő az elnökkel s Balajthy visszalépését bejelentették. Miután azonban ez nem történt szabályszerűen, Lukács Géza elnök, ki a választás lefolyásának tisztasága és törvényszerűsége felett féltékenyen őrködött, nem fogadhatta el azt s folytatta az eljárást.

Délben az érdeklődő közönség, s általában az intelligencia ebedre ment, s a Vattay lelkes hazánál illusztris társaság jött össze. Itt Kubinyi Géza, Máriássy Andor, Draskóczy László, Vattay László stb. lendületes és hazafias pohárköszöntőket mondtak.

Délután fél 4 órakor Draskóczynak 1086, Balajthynak 178 szavazata volt, s 3/4 órakor kitűzte Lukács Géza a zárórást, melynek leteltével a választási eljárás eredménye konstatált.

A kétezren felül levő választó közül leszavazott 1295, Draskóczy László kapott 1116, Balajthy Sándor pedig 179 szavazatot. E szerint Draskóczy László 937 szavazattal többséggel megválasztott a rimaszécsi kerület orsz. képviselőjévé.

A mandátumot Lukács Géza elnök szép beszéd kíséretében adta át a megválasztott képviselőnek, ki megilletődve mondott köszönetet a bizalomért.

Herczegi vadászat. Megyénk nagybirtokosa: Koburg Fülöp kir. herczeg fiával, Lipót herczeggel és unokaöccsével ifj. Agost herczeggel s vendégével: Pozsonybol jött Frigyes kir. herczeggel f. hó 18-án este a rendes vonathoz csatolt szalonkocsiban ideérkezett vadászkíséretével együtt. A magas vendégeket az állomáson Marikóvszky Géza uradalmi tisztartó és Schulhof Pál állomásfőnök fogadta. Érkezés után nyomban fogatokra ültek a herczegek s Balogra hajtak, hogy a kedden, szerdán és csütörtökön a balogi és meleghegyi vadaskertben tartandó vaddisznó és szarvas vadászatokon részt vegyenek. Pénteken átmennek Gerenyőre, hol rókára vadásznak s délután Feledről elutaznak.

Dunántúli év. ref. püspökké, mint a vasárnapi — a választás napján — ideérkezett távirat jelentette: Baksay Sándor esperest választották nagy többséggel az új püspök, Szász Károly utódja, kiváló férfi, ki mint a szépirodalom nagy tehetségű művelője is országosan ismeretes s az itteni Baksay családdal rokonságban van.

Eljegyzés. Rábely Béla okleveles állatorvos, a turja remetei állami méntelep segéd állatorvosa, lapunk kiadójának fia e hó 18-án tartotta eljegyzését Szabó József mészáros és neje szül. Patay Erzsébet kedves leányával: Erzsikével.

Új beosztás. A helybeli m. kir. pénzügyigazgatóságnál f. évi január 1-től a fogyasztásiadó ügy osztály vezetőjét Szombathy György p. ü. igazgató helyettes vette át.

Gazdasági egyesületi közgyűlés. A „Gömörvármegyei Gazdasági Egyesület” 1. no 7-én tartotta a vármegyei közgyűlésében a közgyűlést. A gyűlés fő tárgya volt a Serényi Béla gróf kereskedelemügyi államtitkár lemondása folytán megüresedett elnöki szék betöltése. A gyűlés elnöké egyhangú lelkesedéssel Kubinyi Géza országgy. képviselőt választotta, a ki szép szavakban megköszönvén a feléje irányuló bizalmat, az elnökséget elfogadta. Id. Hevessy László és Szontagh Zoltán alelnökök szinten leköszönvén, alelnökké Walter Gyulát és Hámos Árpádot választották. A leköszönt elnökök és alelnököknek Hámos László főispán indítványára köszönetet szavaztak az egyesület érdekében kifejtett munkásságukért és ezen kívül Serényi Béla grótot az egyesület örökös diszlelkévé választották. A lemondás és elhalálozás folytán megüresült bizottsági tagsági helyekre, Gruner Lipót, Spéczián Gusztáv, Török Balint, Fáy Gyula, Id. Hevessy László, Marikóvszky Géza és Farkas Zoltán lettek megválasztva. A számadások megvizsgálására és az értékek átvételére Walter Gyula, Marikóvszky Géza és Fekete Nándor küldtek ki. A számosi csikólegelő eladása tárgyában megbízták az igazgatóválasztmányt, hogy a vételi ajánlatot tévő Száros községgel lépjen érintkezésbe és az alkudozási eredményről a közgyűlésnek tegyen jelentést. Az egyesület ezutáni székhelyére vonatkozólag érdembe nem határoztak, majd az ujonnan megválasztott elnök véleménye alapján fognak e felett dönteni. Ezzel a gyűlés az elnök életése közben bezárott.

Halálozás. Benkár Pál, a rimamurány-salgótarjáni vasmű részvénytársaság líkér vashegy sgdronypálya üzemvezetője f. hó 15-én szélhűdés következtében 54 éves korában elhunyt. Halálával a társulat egy jeles tehetségű s kiváló szorgalmu tisztviselőt a társadalom pedig egy kedves modoru művelt tagját veszítette el. Temetése f. hó 18-án Rimaszombatra ment végbe nagy részvét mellett. Halálát pályás borult családja következőleg tudatta: Özv. Benkár Pálné sz. Kubinyi Erzsébet, egy maga valamint gyermekei: József, Erzsébet férjével Vályi Kálmánnal s fiával; özv. id. Benkár Józsefné szül. Adriányi Julianna; özv. ifj. Benkár Józsefné szül. Latkóczy Hermin gyermekeivel, vejeivel s unokáival; Láng Sandorné szül. Benkár Camilla férjével, leányával, vejevel s unokájával; Benkár Géza nejevel: Bodiczky Irmával s gyermekeivel, a nagyszámú rokonság nevében is fajdalomtól megtört szívvel tudatják szeretett férje, atyjok s nagyatyja, fia, testvérük, sógoruk, nagybátyjuk s rokonuknak Benkár Pálnak a rimamurány-salgótarjáni vasmű részvénytársaság sgdronypálya-üzem vezetőjének élte 54-ik s boldog házasságának 26-ik évében, 1904. január hó 15-én reggeli 3 órakor rövid szenvedés után történt gyászos elhunytat. A drága halott hült tetemei f. hó 17-én d. u. 2 órakor fognak az ág. ev. hitv. egyház szertartása szerint Líkérben megáldatni s folyó hó 18-án reggeli 10 órakor Rimaszombatra az anyaföldnek átadatni. — A kegyelet s béke anyaga virrasszon sirja felett!

Az új pénzügyőri biztos. Konratovich Elek, ki Nagymihályból helyeztetett át a R-menyik Imre helyére, a helybeli biztosság vezetését f. hó 18-án átvette.

Népszerű felolvasást tartott a múlt vasárnap dr. Veres Samu főgymnasiai tanár. Lapunknak hosszu időn át volt kitűnő szerkesztője a Polgári Olvasókörben, az „izlésről” és ezzel kapcsolatban a szépről. Miként már lapunknak legutóbbi számban jeleztük volt, úgy a felolvasó kiváló személye, mint a pompásan megválasztott tárgy is óriási közönséget vonzott a kör nagytermébe, mely csaknem szüntűl megtele. Kivált a szépnem volt nagy számban jelen, hogy halljon önmagáról, azaz, hogy a szépről. Rövid művészet történeti visszapillantással, hatásosan feltűntette a felolvasó a legrégibb koroktól napjainkig a fejlődő emberiségnek nagy tudósoknak, nagy aeshetikuskoknak a szépről kinyilvánított véleményét, nevezetesebb meghatározásait. Majd a jelenkorunk változó izlését említvén, nagy sikerrel és könnyen telfogható módon határozta meg a jó izlésnek legfőbb kellekeit. A felolvasás nagy és maradandó hatást keltett. A közönség figyelmét eleitől végig lekötötte. De nem is csoda! Hiszen közönségünk nyelvén kevés stiliztánk tud oly sikerrel beszélni, mint éppen Veres Samu, a népszerű szónok, a társadalmi buzgó tevékenysége folytán köztiszteletnek örvendő férfiú és a humoros, nagy felolvasó. Mi csak ismételt örömmel jegyezzük fel, hogy előlegezett bizalmunkban nem csalódunk, sem a Tárca rovatunkban olvasható felolvasás érdekességét, sem a szellemi táplálékra éhes közönségünk nemes érdeklődését illetőleg. Az elhintett mag, ime, jó földbe hullott. Az elvetett mustár helyén, ime már zsendül szellemi életünknek a múltban sivár tarlóján az úde vetés, a lombos, leveles erdő!

Anyakönyvi beosztás. A belügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök a Nógrád vármegye területén fekvő és a füleki anyakönyvi kerülethez tartozó Korlát községet a Gömör-Kishontvármegye területén lévő várgedei anyakönyvi kerülethez csatolta át.

A rimaszombati Polgári Olvasókör évi rendes közgyűlését f. hó 24-én délután tartja meg saját helyiségében. Az elnökség a következő meghívót küldte ki a tagoknak: „Meghívó a rimaszombati Polgári Olvasókör 1904. évi január hó 24-én d. u. 3 órakor tartandó rendes évi közgyűlésére. — Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Az 1903. évi rendes közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 3. Jelentés az egylet 1903. évi működési eredményéről. 4. A választmány előterjesztése a pénztári számadások megvizsgálásáról. 5. Az 1904. évi költség-előirányzat megállapítása. 6. Tisztviselők választása. 7. Az új választmány megalakítása. 8. Indítványok előleges bejelentéssel. — Rimaszombat, 1904. január hó 4-én. Az elnökség.” A meghívóval kapcsolatosan közölve van a szépen fejlődő egyesület 1903. évi számadása és vagyonszerkelete is.

Korcsolya-egyleti teaestély. A rimaszombati korcsolya-egyesület elnöke Kolbaj Sándor vasárnap e hó 17-én összehívta a város fiatalágát értekezletre, hogy a január 23-án a kaszinó helyiségeiben megtartandó teaestély rendezését megbeszéljék és a rendezőséget megalakítsák. Az arany ifjuság számos tagja jelent meg az értekezleten, hol szíparkázó közbeszólások és vidám hangulat között megalakult a rendezőség, megválasztották a cigányvajdát, a táncrendezőket úgy, hogy minden jel arra mutat, hogy a rendezőség nagy lelkesedéssel karolta fel az ügyet és a rendezőség minden egyes tagjában erős elhatározás gyökerezett meg az iránt, hogy az estélyen megjelenő hölgyeket „rogyásig fogja táncoltatni”. Alaptalan tehát a hölgyek azon gyanuja, hogy az estélyen kevés lesz a tánczos, mert önzetlen és buzgó tagok azt is felajánlották a gyengén tánczó uraknak, hogy órákat adnak nekik a tánc művészetéből s ők ezt el is fogadták s most az utolsó napokban serényen folyik a tanulás. Voltak ugyan egyesek, kik azt felelték az ajánlatra, hogy szívesen fogadják az „órákat”, ha azok aranyból lesznek, mert az arany órákat a tánczóránál jobban lehet értékesíteni, de ezek száma elenyésző csekély. Határozatba ment tovább, hogy a ki nem tánczol, annak zsebéből iszik a tánczos. Persze erre is rögtön kész volt a felelet: Az én zsebemből ugyan ihatik akárki, mert üres, belefér akár egy liter is egyszerre. Mindezen ellenvetések azonban nem sokat jelentenek, mert hiszen köztudomású, hogy renitens egyének mindenütt vannak. Általában azonban azt jelenti munkatársunk, ki az értekezleten jelen volt, hogy a hangulat pompás, a lelkesedés nagy. Különösen lelkesedett a fiatalág egy része a kaszinó társalgójának kitűnő puha foteljeiért és szinte egyhangulag konstatálta, hogy azok a fotelek valóságos „béllet menyország”. Tévedne azonban az, ki ebből a tánczra vonna kedvezőtlen következtetést, mert ugyanekkor azt is konstatálta a fiatalág, hogy a nagyterem parkettje ellenállhatatlan vonzerővel bír az ember talpára, olyan sima. Mint halljuk, a város hölgyei csaknem teljes számban ott lesznek az estélyen, mely körülbelül folytatása lesz a pikniknek, mely oly kedves emlékeztünkben van még.

Halálozás. Bábonyi Tóth István helybeli régi jónévű iparos polgártársunk f. hó 16-án 81 éves korában meghalt. Nagy részvét mellett temették el hétfőn.

A polgári olvasókör február 7-ikén tartandó bálja igen fényesnek ígérkezik. Az előkészületek legalább azt mutatják, hogy az idén is nagy az érdeklődés a mulatság iránt, mint más években, most is sokan készülnek, s bizonyára nem csalódunk, ha előre jósoljuk, hogy ez lesz a farsang fénypontja. A meghívókat már szétküldték, s a ki netalán tévedésből nem kapott volna meghívót, s arra igényt tart, sziveskedjék az elnökséghez fordulni.

A villamos világitás. A múlt héten a villamos világitás ellen több panasz merült fel közönségünk körében. Most a konzerv-gyár igazgatósága részéről annak kijelentésére kérnek fel bennünket, hogy a villamos világitás múlt heti zavarai abból származtak, hogy az „Urania” színház gépezete nagy mennyiségű villamos áramot vett igénybe.

A nagy-röcsei daloskör február 1-én, hétfőn jótékonycélú műkedvelő előadással egybekötött dalestélyt és táncmulatságot rendez. A műsor ez: 1. Népdal egyelet, előadja a férfiak. 2. Jeremiás siralmi, bőhózat 1. felv. 3. Eldap négyes, éneki a daloskör 4. tagja. 4. Robinsonok, vigjáték 1. felvonásban. 5. Bethlen óda, előadja a vegyeskar, zongorán kíséri Hrk Emma k. a.

Tisztviselő ujtás. A tamásfalai „Petőfi”-egylet folyó hó 10-ikén tartotta rendes évi közgyűlését, melyen a tisztviselőket megújította. Mind egyhangulag választották a következőképen: Andrik Pál elnök, Andrik János alelnök, Andrik András jegyző, Járosi Mihály aljegyző, Habán András pénztárnok, Szunyai Pál ellenőr, Járosi András könyvtárnok, Kiszely József, szolgálólegény.

Fillér-bál Miskolcon. A miskolci ev. ref. női Fillér-egylet f. hó 23-án szombaton a „Korona” nagytermében jótékonycélú zártkörű bált rendez. A Lady Patronessek között Hámos Árpádné szül. báró Uszlár Elly és Samarja Jánosné szül. Fekete Piroksa nevet talaljuk s Hámos Árpád és Samarja János a mulatság diszlelkői. A rendezőségben vármegyénk aranyifjuságának több tagja vesz részt.

Késelő legények. Dobóczán múlt szerdán Czaban Kálmán és Styavina László ottani legények összekaptak s jól helyben hagyták egymást. A verekedés közben Czaban egy nagy késsel jól hátba szurta Styavinát, úgy hogy ez vérbefagyva maradt a „platz”-on. Súlyos sérülésével beszállították a kórházba.

Az új színkerület. A múlt év december 13-ikán Budapesten megtartott értekezleten megalakított a Beszterezebánya—munkácsi színkerület, s ebbe beosztott Rimaszombati városa is. Kürthy Lajos zólyomi főispán a színkerület elnöke erről hivatalosan is értesítette városunk polgármesterét, s tudatta, hogy a színkerületben Mezey Kálmán szinigazgató jól szervezett társulata kapta meg az engedélyt egy évre. Együttal megkereste városunkat, hogy a nevezett társulatnak február 16-tól márczius végéig adja át a használni szokott helyiségeket szini előadások tartása céljából. A tanács az engedélyt megadta, s így kilátásunk van rá, hogy egy jó társulat előadásaiban gyönyörködhetünk hat héten át és reméljük, hogy a közönség kellően partolni fogja Thalia papjait.

A miskolci Kereskedelmi és Iparkamara f. évi január hó 26-án (kedden) délután 3 órakor saját helyiségében ülést tart, melyen többek közt tárgyalatni fog a kereskedelmi miniszter leirata, melyben Feled község által engedélyezni kért ötödik vásár ügyében véleményt kíván.

A Szegény-gyermek konyha javára a lefolyt hétről öszinte köszönettel nyugtázom a következő szives adományokat: Ifj. Lengyel Pálné 10 kor., Kubinyi Bertalané 15 liter bab, Lusztig Menyhértné 2 kor. Rimaszombat, 1904. január 19.

özv. dr. Marikóvszky Istvánné.

Egészségügyi kimutatás. A vármegye tisztifőorvosának december havi jelentése szerint, a december 1-től december 31-ig terjedő időszakban előfordult fertőző megbetegedés: *Vörheny*: Serke 1 (meghalt 1), *Hrussó* 2, *Aisó-Sajó* 3 (megh. 1), *Csetnek* 7 (megh. 2),

Jólész 1, Ochtina 3 (megh. 2), Pelsűz 4 (megh. 3), Restér 3 (megh. 1), Rochtalva 2 (megh. 1), Alsó-Szuba 15 (megh. 2), Horka 2, Pelsűzardó 22 (megh. 4), Zardortalva 4, Rozsnyó 1. — *Kanyaró*: Telgart 11 (megh. 4), Murány-Hosszúret 1, Murány-Lehota 4 (megh. 3), Rimaszécs 5, Hacsava 8, Laker 4, Tiszolcz 34 (megh. 2), Csetnek 51, Nagyveszveres 32 (megh. 1), Kanó 1, Dobsina 3, Rozsnyó 1. — *Hökkrut*: Sumjác 19, Béna 3, Egyházast 14, Sid 13. — *Roncsoló toroklob*: Nyustya 1, Dernő 5 (megh. 2), Ragály 1. — *Hasi hagymás*: Redova 2, Aggtelek 1, Kelemer 1, Dobsina 8 (megh. 2), Rozsnyó 1.

Nyilvános nyugtázás. A szabadkai fedett helyiség javára 1903-ik évi január hó 26-án rendezett szimfónia előadás jövedelme. Bevétel jegy eladásból: 250 kor. 50 fill. Felülvezetések: 13 kor. 60 fill. 264 kor. 10 fillér. Kiadás: 247 kor. 76 fillér. Marad tiszta jövedelem 16 kor. 34 fillér. melynek átvevője a szabadkai fedett helyiség érdekeltségének végrehajtó bizottsága ezennel nyugtatja. — A felülvezetések befolyt összeg részletezése: Dr. Rarosy Gyula, Hamaliar Lajos, Frank Menyhért 2—2 kor. Lang Aladar 1 kor. 40 fillér, Bacso János, Biacsovsky Jenő, Czagan N., Csizy N., Kenyeres József, Kovács László, Krahl N., Nagy Mihály, Nehrer János, N. N., N. N., Stehlinzky Samu, ifj. Teleszniczky Ede 40—40 fillér, Kovács Andras, N. N., Rentka, Ronay Gyula 20—20 fillér. Rimaszombat, 1904. január hó 20-án.

A végrehajtó-bizottság.

A gömörmezei muzeumnak ajándékozott tárgyak jegyzéke 1903. december havában:

Az 1848-iki törvények 3. füzet, Pal Sandortól. Két pisztoly 1848-ból Kern Adóltól aita Kollar Janostól. Hrusso. Debreczeni „Felhívás” 1849. május 20. Mayer Józseftől, Miskolcz. Rezikos a XIX. század elejéről és a „Schwehuti csata” konyomatú képe 1849-ből, Kozma Szabó Józseftől. Het drb. minta agyagedény, Egres y Dancitól. Egy Constantius-ista romai rezpenz, Hamanar Lajostól. Emlékérem az 1865. évi országgyűlés megnyitására, Bódi Miklós gépésztől, Janosi. „Gömör-Kishont” 1903. évfolyama, Rábely Miklóstól. „Rozsnyói Híradó” 1903. évfolyama, Gorbics és Bauer kiadoktól. „Budapesti Hírlap” 1903. évfolyamának első fele a rimaszombati Kaszinótól, másik fele dr. Baksay Dezsőtől. „Losonc és Videke” 1903. évfolyama Fabry Janostól. Nagy falu naptár 1904-re, Levai Izstól. A kegyes adományozóknak halás köszönetet mond a muzeum igazgatósága.

Szerkesztői üzenetek.

Fecske. Szívesen adunk e helyen választ, de nekünk csak tudni kell ki az a „Fecske”. Ha választ akar, legalább előttünk lebbentse fel a fityolát.

Gömöri Ede

vendéglőjében jó minőségű **csongrádi bor** literenként 30 kr-ért kapható hazához kihordva.

Kiadó lakás.

A **Pokorági-utca 11 szám** alatt 4 szoba, konyha, mosokonyha, kamrától és mellék helyiségekből álló lakás **barmely időtől kezdve kiadó**. — Ertekezhetni lehet: **Özv. dr. Szabó Samunéval** 2—*

Saját termésű bor-eladás.

Alólírott tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, miszerint az ezidei saját termésű, kiváló jó minőségű új boraimnak pecsételt üvegekbeni elárúsítását a mai napon megkezdtem.

1 literes üveg valódi almágyi új bor 40 kr.
1 literes üveg valódi almágyi 1902. évi ó (még a készlet tart) 35 kr.
Üvegre letét külön 5 kr.

A ki hamisítatlan kitűnő minőségű, tiszta ízű, kellemes zamatu, régi tőkén termelt, jó egészséges hegyi bort akar élvezni, forduljon teljes bizalommal hozzám Rimaszombat, 1903. december hó.

Benyó Béla,

7—* almágyi szőlőbirtokos és bortermelő

Eladó vagy kiadó telek.

A **Hunyady-utca 27. számú** telek a rajta levő nagy színnel szabad kézből eladó, esetleg kiadó. — **Czim a kiadóhivatalban.** 1—3

Hirdetmény.

A **nagyőrcei takarékpénztár részvénytársaság** a 4% os betétek kamatlatát **1904. márczius hó 1-től 3 1/2%** ra szállítja le, kivéve az árva és alapítványi pénzeket, melyeket tovább is 4%-kal kamatoztat.

A tőke kamat-adót ezután is az intézet fizeti. A kölcsönök kamatlatát már régebben tetemesen leszállítottuk.

Nagyőrceén, 1904. január hó 11-én

Az igazgatóság.

Meghívás.

A nagyőrcei takarékpénztár részvénytársaság

1904. február hó 14-én d. u. 2 órákor

saját helyiségében tartja

évi rendes közgyűlését,

melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívotnak.*)

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság évi jelentése az intézet állásáról.
2. Mérleg jóváhagyása s ennek alapján az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentése.
3. Az osztalék megállapítása.
4. Esetleg egy igazgatósági tag választása.
5. Szabályszerű indítványok.

*) Megjegyzendő, hogy az alapszabályok 13. §-a értelmében a közgyűlésen szavazati jogát csak azon részvényes gyakorolhatja, ki részvényeit a még le nem járt szelevényekkel együtt a közgyűlés időpontját megelőzőleg az intézet pénztári helyiségében vagy más bejegyzett pénzintézetnél letéteményezi s az erről szóló igazolványt fölmutatja.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált zárszámadás, az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a közgyűlés előtt 8 nappal az intézet hivatalos helyiségében (9-től 12-ig) az érdekeltek által megtekinthetők.

A t. részvényesek a nyomtatott zárszámadást bármikor átvehetik. Nagyőrceén, 1904. január hó 11-én.

Az igazgatóság.

Kiadó lakás.

Losonc-utca 13. sz. alatti házamban egy nagyobb lakás, mely áll: 3 szoba, konyha, kamra és mellék-helyiségekből, istállóval vagy anélkül **1904. évi május hó 1-étől** bére kiadó. Ertekezhetni: **Özv. Stelkovich Istvánnéval.**

Hirdetmény.

621/2 sz. — Alólírott bírósági kiküldött az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. tszék 1903. évi 4730 számú végzése következtében **Kovács Miklós** ügyvéd által képviselt **Tornalljai takarékpénztár** javára **Lokcsánszky Lajosné** ellen 100 korona erejéig 1903. évi december hó 30-án fogatosított végrehajtás útján felül foglalt és 614 koronára becsült ingóságok u. m. házi butorok és különféle tárgyak nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. járás-bíróságának 1903. évi V. 621/2 végzése folytán 100 korona tőkekövetelés, ennek 1903. évi június hó 12-ik napjától számított 6% kam. 46 kor. 59 fillérben bírólág megállapított költségek erejéig Rimaszombatan adósok lakásán (varmegyei ház) leendő eszközzésére **1904. évi január hó 27-ik napjának délelőtti 10 óra**ja határidőül kitűztetik és ahoz a veenni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107-108. §-ai értelmében készpénzletetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsaron alul is eltoznak adatni.

A mennyiben az elarverezendő ingóságokat mások is le- és felül foglaltattak s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Rimaszombat, 1904. évi január hó 15-án.

Sánta Antal, bír. kiküldött.

Hirdetmény.

25/A. sz. — A kereskedelemügyi m. kir. miniszterium az 1903. évi december hó 29-én kelt 7161. számú rendeletével a budapest—vácz—kassai állami közut 213/214 km. szakaszán levő 130-ik sz. hid helyreállítását 3098 kor. 01 fillér összeg erejéig engedélyezte.

A fent említett munka kivételének biztosítása céljából az **1904. évi február hó 15-ik** napjának d. e. 10 órájára a rimaszombati kir. állami építészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkát végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival is inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A ajánlatokhoz az általános feltételekben előírt, az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bántépénz, (vagy a bántépénznek az állami pénztárnál, adóhivatalok, vámhivatalok, sóhivatalok stb. történt letételét igazolandó pénztári nyugta) csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. állami-építészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Az ajánlatokhoz az árleengedés vagy felülvezetés százaléki számokkal és betűkkel világosan kiirandók.

Rimaszombat, 1904. évi január 15-én.

Jurasko, kir. főmérnök.

Tavaszi vetőmagvak

eladók **Fáy Árpád ur giczei** gazdaságában: Tavaszi buza (Champlein) mm. 18 korona Hanna árpa mm. 16 korona Duppani zab mm. 13 korona Ezen árak **február 1-éig** érvényesek. A magvak rostálva és triórözve árusítotnak, mintákkal 20 fill. bélyeg beküldése esetén készségrrel szolgál.

Hlinecky Gy. gazdatiszt

Licze-Gicze. vasut és posta Helyben.

2—3

Pályázati hirdetmény.

6582 sz. — Gömör-Kishont t. e. varmegye rimaszécsi járásában a **felső-balogi körorvosi állás** lemondás folytán megüresedven, annak választás útján leendő betöltése végett pályázatot hirdetek.

A körhöz 18 község tartozik. Székhelye: Balog. A körorvos fizetése 1200 korona; lakbéré 200 korona, uti-átalánya 200 korona, továbbá a körorvos lakásán és a havonkénti köteles körutazások alkalmával a község háznál teljesített vizsgálatokért minden betegtől 50 fillér a beteg lakásán teljesített látogatásért nappal 1 korona, éjjel 2 korona. — A nappal a nap keltétől annak lenyugtáig számítottatik.

Kötelessége a teljesen vagyontalan szegényeket ingyen gyógyítani és körét saját fogatán havonként beutazni. — Minden más alkalommal a fentirt gyógykezelési díjon felül a fuvart is az orvost igénybe vevő beteg adja.

Pályázni kívánókat felhivom, hogy az 1876. XIV. t. c. 141. §-a értelmében felszerelt és az 1883. I. t. c. 9 §-ban körülírt képesítésüket és az eddigi működésüket igazoló okmányokkal ellátott pályázati kérvényüket a folyó évi **január hó 30-áig** hivatalomhoz annyival inkább adják be, mivel a később beérkezett kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

A megválasztott körorvos köteles állását az értesítés vétele után 5 nap alatt elfoglalni, mivel ellenesetben arról lemondottnak tekintetik.

Feléd, 1904. év január hó 8-án.

Osváth, főszolgabíró.

RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedése, könyvnyomdája, könyvkötészete
Rimaszombat, Deák Ferencz-utca 8-ik szám.

Ajánlja:

kiváló jóminőségű irodai és fogalmazó papirjait legolcsóbb árban.

Elvállal modern irodaberendezéseket.

Optimus-sokszorosító!

Nélkülözhetetlen minden irodában. A legtökéletesebb sokszorosító készülék. Szép, tiszta másolatai, könnyű kezelése és olcsósága miatt nagyon elterjedt. **Üzleti könyvek. — Egyházi, ügyvédi nyomtatványok nagy raktára.**

Legalkalmasabb ajándéktárgyak:

imakönyvek, diszművek, írfusági iratok, képes-könyvek, levélpapírok diszes és egyszerű dobozokban, fénykép- és levelező-lap albumok, emlékkönyvek, téntatartók, aquarell- és olajfestékek, festővásznak stb. **Készít eljegyzési és lakadalmi értesítéseket, meghívókat, névjegyeket** Mindenféle kő- és könyvnyomdai munkák, könyvkötések gyorsan, **izlésesen, jutányos árban** készítettnek.